

Miljöavdelningen
Matilda Pettersson
miljöinspektör

YTTRANDE

2018-08-02 13:29:47

Miljö- och energidepartementet

Jerker Forssell

Åre kommun - Yttrande över Kemikalieinspektionens redovisning "Mikroplast i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter - rapport från ett regeringsuppdrag"

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden, miljöavdelningen i Åre kommun är positiv till begränsning av mikroplaster på nationell nivå, även om det vore önskvärt att det i första hand skulle ske på EU-nivå. Eftersom arbetet med att begränsa utsläpp av mikroplaster är akut bör snabb reglering ske. Att då reglera det som är möjligt nationellt innan reglering sker från EU-nivå anser nämnden är ett bra initiativ.

Samhällsbyggnadsnämnden är positiv till Kemikalieinspektionens förslag till författningstext (bilaga 4, A.1). Nämnden efterfrågar andra ekonomiska styrmedel utöver redovisad miljöskatt.

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att redovisningen inte belyser vidden av problematiken med mikroplaster i avloppsslammet från reningsverken tillräckligt. Nämnden ser ett behov att tillsynsstöd till kommunala miljöinspektörer för kontroll av efterlevnad av lagstiftningen.

Därtill anser samhällsbyggnadsnämnden att det utöver denna redovisning bör satsas ännu mer resurser på att angripa problematiken med alla typer av mikroplaster - även sekundära.

Vad är mikroplast - och vad är problemet?

I avsnitt 1.2.2 framkommer problemen med mikroplast i vattenmiljöer, men det omnämns inga problem kring djur- och växtliv utanför vattenmiljöer. I avsnitt 4.1 nämns att kunskapen om eventuella effekter på växt- och djurlivet är låg. Eventuell problematik med mikroplaster i annan miljö än vattenmiljö bör ändå belysas i bakgrunden under avsnitt 1.2.2, med anledning av den stora andel mikroplaster som hamnar i marken via avloppsslammet från reningsverken.

Möjliga styrmedel för minskade utsläpp av mikroplast

Samhällsbyggnadsnämnden instämmer med Kemikalieinspektionens utlåtande att arbetet med begränsning av mikroplaster bör ske på EU-nivå för bästa effekt. Eftersom EU:s arbete med begränsningen tar tid anser avdelningen att det är viktigt att reglera på

nationell nivå där det är möjligt, för att få snabbare effekt och för att föregå med gott exempel.

Samhällsbyggnadsnämnden instämmer med Kemikalieinspektionens förslag till författningstext (bilaga 4, A.1). Att begränsa även produkter som inte är ämnade att sköljas av är av vikt för att minska utsläpp av mikroplaster i miljön.

Samhällsbyggnadsnämnden förstår det svåra arbetet med att definiera mikroplaster, men vidden och allvaret av problematiken är av den art att begränsning bör ske oavsett avsikt med produkten, med hänvisning till försiktighetsprincipen (2 kap. 3 § miljöbalken).

Samhällsbyggnadsnämnden saknar redovisning av ekonomiska styrmedel utöver miljöskatt. Exempelvis bör en begränsning i och med ändrad författning kunna kombineras med ekonomiska incitament för att uppmuntra innovativa substitutionsprodukter. Forskning på området samt kunskapsinsatser bör kunna premieras.

Mikroplaster från avloppsreningsverk

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer det som missvisande att beskriva reningen av mikroplaster i avloppsreningsverken i den grad som görs i redovisningen (beskrivet i avsnitt 1.2.2, 4.1, 6.1.2 samt bilaga 2). Nämnden bedömer att redovisningen bör tydliggöra att mikroplaster från dessa produkter i slutändan hamnar i mark- eller vatten oavsett avskiljningen i reningsverken. Reningen, så som den ser ut idag, innebär inte att mikroplasterna från avloppsslammet inte sprids i miljön.

I avsnitt 1.1.3 anges att produkter som bidrar till utsläpp till mark, luft eller direkt till vatten inte ryms inom ramen för uppdraget. Redovisningen fokuserar enligt avsnitt 1.1.3 på kosmetiska och kemiska produkter som sannolikt bidrar till utsläpp till *avloppsvatten*. I förordet beskrivs att uppdraget är att undersöka behovet av nationella begränsningar för att minska utsläppen av mikroplaster till *avloppssystemen* och att syftet är att skydda den svenska vattenmiljön.

Det bör tydliggöras att redovisningen samt förslag på åtgärder gäller utsläpp av mikroplaster till miljön *via avloppsvatten*, och inte utsläppen av mikroplaster *till avloppssystemen*. Det bör även tydliggöras att utsläppen av mikroplaster från kosmetiska eller andra kemiska produkter även leder till stora utsläpp till miljön via avloppsslammet överlag (även mark och vatten via spridning)

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer därtill att det är svårt att tolka om siffran som anges i avsnitt 3, utsläpp av mikroplaster till miljön, att 36 ton mikroplaster släpps ut från svenska reningsverk, inkluderar eller exkluderar mikroplasterna i slammet från reningsverken. Det finns heller ingen källhänvisning till de studier som siffran sägs vara hämtad från.

Tillsyn

Samhällsbyggnadsnämnden bedömer att arbetet med hur kontrollen av efterlevnad av föreskrifter ska ske bör prioriteras och att en tillsynsvägledning för kommunernas tillsyn över mikroplaster i kosmetiska produkter och andra kemiska produkter bör tas fram. Förslagsvis görs ett projekt, liknande CLP-projektet 2017 (Classification, Labelling and

Packaging), där Kemikalieinspektionen handleder kommunernas miljöinspektörer i en samordnad tillsyn. På det sättet kan även uppföljning av regleringen på nationell nivå underlättas.

Övriga synpunkter

Mikroplaster förekommer i stor omfattning, både som primär och sekundär mikroplast, varav denna redovisning endast innefattar utsläpp av primära mikroplaster från kosmetiska produkter och andra kemiska produkter via avloppsvatten. Detta är en bra början för att få bukt med utsläpp av mikroplaster i miljön, men överlag bör fler regleringar ske då sekundära plaster bedöms utgöra en stor del av utsläpp av mikroplaster. Trots komplexiteten med sekundära mikroplaster och att syftet med produkten i sig inte är att släppa ut mikroplaster, bör även detta arbete påskyndas på såväl nationell som EU-nivå.

Yttrandet lämnas i enlighet med samhällsbyggnadsnämndens delegationsordning punkt 4.6.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN ÅRE KOMMUN

Matilda Pettersson
Miljöinspektör